

VYHODNOCENÍ AKČNÍHO PLÁNU
K NÁRODNÍ STRATEGII
NA OCHRANU FINANČNÍCH ZÁJMŮ
EVROPSKÉ UNIE
ZA ROK 2023

Obsah

ÚVOD	3
I. BOJ PROTI KORUPCI	4
1. Realizace projektu Posílení řízení a kontroly veřejných financí	4
2. Zpracování Zprávy o plnění Strategie vlastnické politiky státu a její předložení vládě.....	4
3. Průběžné školicí aktivity v oblasti naplňování principů 3E při vynakládání veřejných prostředků, doplněné o praktické příklady aplikace těchto principů při běžných činnostech souvisejících s nakládáním s majetkem, v rozsahu 2 teoreticky zaměřených školení a 2 prakticky orientovaných workshopů ročně	4
4. Průběžné vyhodnocování dopadů zákona o zadávání veřejných zakázek, podpora a součinnost při jeho novelizaci.....	5
5. Pokračování v těsné spolupráci s finanční a celní správou a dalšími partnery; intenzivní výměna informací a společná činnost	6
6. Potírání korupce při zadávání veřejných zakázek.....	9
7. Vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti	10
8. Snížení celkové rozpracovanosti případů, vytvoření prostoru pro vlastní vyhledávání.....	12
9. Realizace mediální kampaně zaměřené na podporu boje proti korupci, především prostřednictvím oznamování protiprávního jednání	12
II. ADMINISTRATIVNÍ SPOLUPRÁCE V CELNÍCH VĚCECH	13
10. Aktivní účast na společných celních operacích	13
11. Zajištění plnění úkolů vyplývajících ze Zpráv vzájemné spolupráce vydaných OLAF	14
III. PROVĚŘOVÁNÍ A VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÝCH ČINŮ SOUVISEJÍCÍCH S DOTAČNÍMI PROSTŘEDKY EU	15
12. Vypracování metodického pokynu a přijetí odpovídajících personálních a organizačních opatření, včetně zpracování povinných vzdělávacích programů orientovaných na problematiku boje proti zneužívání finančních prostředků z fondů EU pro policisty působící na tomto úseku	15
13. Zajištění náhledu do příslušných informačních systémů spojených s bojem proti zneužívání finančních prostředků z fondů EU	16
14. Průběžné zpracovávání analýzy informací a monitoring veřejných zdrojů.....	16
IV. SPRÁVNĚ-PRÁVNÍ OBLAST OCHRANY FINANČNÍCH ZÁJMŮ EU	16
15. Zpracování informačního materiálu o síti AFCOS.....	17
16. Zasazení se o co nejrychlejší přijetí návrhu zákona o spolupráci ČR s Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF).....	17
17. Aktualizace Národní strategie na ochranu finančních zájmů EU	17
ZÁVĚR	19

ÚVOD

Toto vyhodnocení Akčního plánu je zpracováno na základě úkolu, definovaného v Příloze 2 – Akčního plánu k Národní strategii na ochranu finančních zájmů Evropské unie (dále také jen „Národní strategie“). Národní strategie včetně příloh byla aktualizována pro programové období 2021–2027 s účinností od 1. ledna 2024.

Hodnoceno je období od 1. ledna do 31. prosince 2023.

V tomto materiálu je obsaženo vyhodnocení Akčního plánu na rok 2023, které bylo provedeno garanty příslušných úkolů.

S ohledem na návaznost Národní strategie na tzv. Jednotné metodické prostředí Ministerstva pro místní rozvoj jsou zkratky vyskytující se v textu uvedeny v Příloze č. 25 – Seznam zkratek Metodiky řízení programů.

I. BOJ PROTI KORUPCI

1. Realizace projektu Posílení řízení a kontroly veřejných financí

Gestor: MF termín: 31. 12. 2024 / průběžně

Projekt Posílení řízení a kontroly veřejných financí byl ukončen dle harmonogramu projektu k 30. červnu 2023.

V 1. pol. roku 2023 byly dokončeny práce na přípravě návrhu věcného záměru zákona o řízení a kontrole veřejných financí, který byl v srpnu 2023 předložen do meziresortního připomínkového řízení. Po vypořádání všech připomínek byl návrh věcného záměru zákona v prosinci 2023 v souladu s Plánem legislativních prací vlády předložen k projednání Vládě. Další postup týkající se legislativního procesu návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí bude uveden jako nový úkol v Akčním plánu na rok 2024.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

2. Zpracování Zprávy o plnění Strategie vlastnické politiky státu a její předložení vládě

Gestor: MF termín: 31. 12. 2023

Na základě usnesení vlády č. 115 ze dne 17. února 2020, o Strategii vlastnické politiky státu (dále jen „Usnesení“) vypracovalo Ministerstvo financí ve spolupráci s ostatními rezorty Zprávu o plnění opatření vyplývajících ze Strategie vlastnické politiky státu k 31. 12. 2022. Pro informaci byla vládě tato zpráva předložena ministrem financí dne 8. listopadu 2023.

Dále v souladu s Usnesením předložilo Ministerstvo financí vládě také Zprávu o činnosti a výsledcích strategických společností s majetkovou účastí státu, státních podniků a národního podniku za rok 2022. Materiál byl předložen ve stejném termínu.

Úkol: splněn.

3. Průběžné školící aktivity v oblasti naplňování principů 3E při vynakládání veřejných prostředků, doplněné o praktické příklady aplikace těchto principů při běžných činnostech souvisejících s nakládáním s majetkem, v rozsahu 2 teoreticky zaměřených školení a 2 prakticky orientovaných workshopů ročně

Gestor: MF/MMR

termín: 31. 12. 2023 / průběžně

MF za rok 2023 v oblasti naplňování principů 3E uspořádalo celkem 3 školící aktivity, z toho 1 online a 2 prezenční. Všechny tyto kurzy byly zaměřeny jak na teoretické představení principů 3E, tak jejich praktickou aplikaci na příkladech v jejich odpolední části. Opatření je tedy plněno v rozsahu 3 teoretická školení a 3 praktické workshopy. V rámci online kurzu se zúčastnilo téměř 60 účastníků a v rámci prezenčních kurzů dalších 50 účastníků. V těchto školících aktivitách bude MF - CHJ pokračovat i v roce 2024 ve stejném formátu, tj. budou zařazeny jak online, tak prezenční kurzy, které vždy budou obsahovat jak teoretické představení principů 3E, tak jejich praktické naplnění na příkladech.

MMR umožňuje v součinnosti s MF školit Metodiku veřejného nakupování v rámci Vzdělávacího programu k veřejným zakázkám několikrát do roka odborníky z MF. MMR organizuje pravidelné semináře pro širokou veřejnost. Na těchto školeních jsou prezentována aktuální témata nebo jsou řešeny aktuální problémy a probírány konkrétní postupy při zadávání veřejných zakázek. Těmito semináři MMR mimo jiné také přispívá k naplňování principů 3E, některá témata seminářů jsou přímo zaměřena na 3E – např. v prostorách AVI MMR byl pořádán rozsáhlý seminář na téma použití metody BVA ve veřejných zakázkách. V roce 2023 byla masivně poskytována školení k novele ZZVZ. MMR se také pravidelně setkává se zástupci Řídících orgánů v rámci Pracovní skupiny pro problematiku veřejných zakázek. Na těchto jednáních jsou také řešeny aktuální záležitosti týkající se zadávání veřejných zakázek. MMR také vypracovalo Národní strategii veřejného zadávání pro období let 2024–2028. Tato strategie je celá zaměřena na zvýšení kvality ve veřejných zakázkách, na ekonomickou výhodnost, udržitelnost veřejných nákupů a plnou digitalizaci. MMR plánuje prezentovat Strategii na různých platformách a aplikovat ji v praxi.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

4. Průběžné vyhodnocování dopadů zákona o zadávání veřejných zakázek, podpora a součinnost při jeho novelizaci

Gestor: MMR/ÚOHS

termín: 31. 12. 2023/průběžně

V první polovině roku 2023 byla schválena novela zákona 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (zákon), s účinností k 16. 7. 2023. Tato novela měla za účel upřesnění transpozice zadávacích směrnic a zpřesnění některých ustanovení, která se jevila jako problematická (z těchto důvodů je novela na pracovní úrovni zvána „technická novela“). K novele byl pro její uživatele (zadavatelé, dodavatelé, odborná veřejnost) připraven jak přehled změn, který byl publikován na Portálu k veřejným zakázkám, tak řada seminářů, které MMR provádí průběžně dosud. Na základě zpracování Národní strategie veřejného zadávání jsou aktuálně projednávány další možnosti aktualizace zákona s možným potenciálním dopadem na rozhodovací praxi ve veřejných zakázkách.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

5. Pokračování v těsné spolupráci s finanční a celní správou a dalšími partnery; intenzivní výměna informací a společná činnost

Gestor: PČR/GŘC/GŘ

termín: průběžně

PČR

Spolupráce Policie České republiky s finanční a celní správou je dána příslušnými právními normami a to zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním a dále zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Informace jsou předávány pouze na základě splnění zákonných podmínek. Pokud jsou podmínky splněny, policejní orgán obdrží požadované informace. Spolupráce je dána zejména s ohledem na odhalování a vyšetřování daňové kriminality, která taktéž negativně zasahuje do příjmů Evropské unie.¹

Uvedená spolupráce je taktéž s Finančním analytickým úřadem Ministerstva financí České republiky a to zejména v případě podání oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin v souladu se zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.²

Klíčová podmínka úspěšného boje s daňovou kriminalitou i na úrovni poškozování příjmů Evropské unie zahrnuje detekci protiprávního jednání, jeho odhalování, prověřování, vyšetřování na jedné straně a efektivní výkon správy jednotlivých daní na straně druhé. Tato podmínka je plněna na základě úzké spolupráce uvedenými subjekty (finanční, celní a policejní) v rámci společného týmu tzv. Daňové Kobry.

Z hlediska předmětu útoku jsou v nejvyšší míře aktuálně zastoupeny případy zkrácení DPH³, a to v souvislosti s dovozem a vývozem zboží a služeb, případy neoprávněného zkrácení daně prostřednictvím fiktivních faktur a případy vylákání výhody na dani prostřednictvím řetězců, tzv. řetězové obchody. Významným problémem jsou případy podvodů chybějícího obchodníka, zejména řetězové obchody zahrnující krácení DPH. Pachatelé při páčání tohoto druhu daňové trestné činnosti vytvářejí rozsáhlé a strukturované řetězce personálně propojených osob a obchodních společností, které v rámci tohoto řetězce operativně obměňují, mění jejich sídla a tím notně ztěžují odhalování a dokumentování této trestné činnosti. V části řetězce, kde není daňová povinnost odváděna, bývají majitelé či společníci nekontaktní, zúčastněné daňové subjekty nevlastní žádný majetek a jejich účetnictví je nedohledatelné.

V této souvislosti je třeba zmínit, že za určitých okolností jsou některé případy zkrácení DPH ve výkonu pravomoci Úřadu evropského veřejného žalobce (dále jen EPPO). Dne 1. 6. 2021 úřad EPPO

¹ Zejména s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie.

² Vzájemná spolupráce je dána v případě, kdy Finanční analytický úřad za určitých okolností v případě tzv. podezřelého obchodu podle ust. § 20 zákona č. 253/2008 Sb. ukládá povinné osobě odklad splnění příkazů klienta a policejní orgán pak rozhoduje o zajištění předmětu podezřelého obchodu.

³ Jedná se zejména o trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 2 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371.

zahájil svoji činnost a bezprostředně poté NCOZ zahájila trestní stíhání za dozoru delegovaného žalobce úřadu EPPO právě v souvislosti se zkrácením DPH.

GŘC

K efektivní detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2023 správcem daně zavedené analytické nástroje, které následně v rámci odhalování tohoto druhu protiprávní činnosti využívají orgány činné v trestním řízení. V reakci na zavedení tzv. kontrolního hlášení byly ze stran daňových subjektů zaznamenány nové trendy vykazování cíleně marginálních obchodních transakcí v rámci řádku B3 kontrolního hlášení (zjednodušený účetní doklad pro transakce do 10.000,- Kč) a řetězení vykazovaných fiktivních plnění křížem mezi osobami povinnými podat kontrolní hlášení (tzv. cross-invoicing). Tento trend stále pokračuje. Nedílnou součástí efektivity České republiky na úseku včasné predikce, detekce a odhalování podvodů jsou zkušenosti správce daně v oblasti kazuistiky a nastavené platformy vzájemné spolupráce a sdílení informací napříč orgány vymáhajícím i právo jak na národní úrovni, tak rovněž i v rámci mezinárodní spolupráce.

Odhalování daňových podvodů komplikuje skutečnost, že se jedná o podvody téměř vždy s příhraničním charakterem, a tato trestná činnost se velmi těžko odhaluje v reálně době, tedy v době, kdy je páchána. Do trestné činnosti jsou zapojeny skupiny působící na území více členských států EU. S tím souvisí problém se získáváním informací z jiných členských států a tendence pachatelů přesunovat trestnou činnost do zemí, se kterými je komunikace nejsložitější. Byl zaznamenán trend přesouvání peněžních toků na bankovní účty mimo jurisdikci ČR, kdy jako nenahraditelnou lze hodnotit spolupráci s finanční zpravodajskou jednotkou ČR, kterou je Finanční analytický úřad (FAÚ). Opětovně byl zaznamenán nárůst podvodů při dovozech zboží zejména z Číny a Turecka (podhodnocení, e-commerce, zneužívání celních režimů 4000 a 4200, padělky textilu a zboží denní potřeby), kde Česká republika figuruje často na pozici vstupní země pro čínské zboží na trh EU prostřednictvím společností – missing traderů založených v ČR. Jako další problém se jeví možnost snadného zakládání obchodních korporací a dosazování tzv. bílých koní, často ze zahraničí do funkce jednatele.

Je zcela prokazatelným, jakým způsobem se projevíly

- zkušenosti správci daně,
- používání analytických a systémových nástrojů správcem daně (především Kontrolní hlášení k DPH) a
- multispektrální spolupráce a výměna informací na národní i mezinárodní úrovni,

na sníženém výskytu identifikovaných daňových podvodů u nepřímých daní (SPD, DPH) ze stran správců daně. Tento faktor je patrný jak u četnosti případů (získaných podáními či z vlastní vyhledávací činnosti) a také v případě výše identifikované / způsobené škody na vrub státu, bez markantních dopadů do inkasa daní. Z hlediska aktuálně detekovaných podvodů je nejčastější výskyt zaznamenán v případě krácení přímých daní (daň z příjmů, daň z hazardu) a dále u krácení povinných odvodů za zaměstnance ze strany zaměstnavatele. Tuzemské organizované zločinecké skupiny, které se v minulosti či v současnosti výrazně etablovaly v oblasti ekonomické trestné činnosti, dokázaly zareagovat na úspěšnost a potenciál orgánů vymáhajících právo na úseku odhalování daňových podvodů u nepřímých daní (SPD, DPH). Tyto skupiny zaměřily své aktivity do jiných sfér zájmu, jako je například nakládání s odpady, poskytování finančního a investičního poradenství nebo

developerských projektů s využitím pobídek a dotací. V oblastech působení organizovaných skupin na území České republiky lze bez rozdílu jejich etnicity vyvodit závěr, že se jedná o skupiny

- a) Polykriminální ve vztahu k oblastem zájmu
- b) Adaptabilní vůči vnějším podmínkám
- c) Flexibilní směrem k trendům
- d) Využívající hotovostních transakcí (mimo dosah zpravodajské FIU jednotky - FAÚ MF).

GFŘ

Daň z hazardních her

Dlouhodobá úzká spolupráce mezi orgány Finanční správy a Celní správy v oblasti potlačování nelegálního provozování hazardních her ze strany Celní správy a souběžně v doměřování daně z těchto nelegálních hazardních her Finanční správou u osob provozujících hazardní hry bez patřičného povolení pokračovala velmi úspěšně i v roce 2023. Na základě informací od Celní správy a taktéž na základě vlastní vyhledávací činnosti bylo správcem daně (Specializovaným finančním úřadem) vydáno 423 výzev k podání dodatečného daňového přiznání, a to celkem 170 daňovým subjektům. Na základě této činnosti byla v roce 2023 Specializovaným finančním úřadem nelegálním provozovatelům doměřena daň z hazardních her ve výši přesahující 87 mil. Kč. Na podzim 2023 bylo ze strany Finanční správy provedeno proškolení pracovníků Celní správy v oblasti zákona o dani z hazardních her, a to v souvislosti s rozšířením trestně právních kompetencí Celní správy o oblast trestných činů týkajících se kráčení daně z hazardních her.

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně

Výkon útvarů orgánů Finanční správy zabývajících se správou odvodů za porušení rozpočtové kázně probíhá ve standardním režimu, tj. lze konstatovat, že následky pandemie byly jednoznačně eliminovány. Spolupráce s ostatními zainteresovanými orgány veřejné moci, jakož i s orgány činnými v trestním řízení, a to zejména při řešení závažných podezření na dotační podvody a poškození finančních zájmů Evropské unie, je realizována shodně jako v letech předešlých, tedy v úzké součinnosti.

Důvodem zahájení šetření byly pro orgány Finanční správy nadále nejen podněty od poskytovatelů dotací, ale i vlastní kontrolní činnost pracovníků útvarů správy dotací zaměřená na vyhledávání rizikových příjemců dotací a rizikových sfér, přičemž tento způsob zahájení v posuzovaném období, tj. rok 2023, jednoznačně převažoval.

S ohledem na vývoj judikatury je v pravidelných intervalech kontrolována, analyzována a adekvátně doplňována či upravována metodická podpora a realizováno s tím související proškolení.

Z výčtu závažných porušení rozpočtové kázně se nadále vyskytuje využívání dotace (případně její části) na jiný než určený účel, uvádění nepravdivých či zkreslených údajů v žádostech o poskytnutí dotace či navýšení ceny předmětu plnění prostřednictvím řetězce za účelem získání vyšší dotace, a to v kontextu nestandardních okolností svědčících o nesprávných postupech. U kontrol veřejných zakázek se jedná zejména o netransparentnost, porušení zásady zákazu diskriminace, zatajování a zamlčování informací, nadhodnocování předmětu dotace, či oblast střetu zájmů.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

6. Potírání korupce při zadávání veřejných zakázek

Gestor: PČR

termín: průběžně

V souvislosti se zadáváním veřejných zakázek podle zákona č. 34/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek jsou detekovány shodné, případně obdobné protiprávní jednání jako v předcházejících obdobích v souvislosti s dodáním zejména stavebních zakázek a IT služeb. Zejména jsou účelově ovlivňovány zadávací řízení ve prospěch jediného uchazeče a to tak, že zadavatel stanovuje pro dodavatele veřejné zakázky neopodstatněné, neobjektivní a účelově (jiné dodavatele) diskriminující kvalifikační předpoklady v zadávací dokumentaci. V těchto případech jsou detekovány i korupční jednání. Tímto způsobem dochází k popření základních zásad zadávacího řízení a k narušení soutěžního a konkurenčního prostředí v zadávacím. V některých případech se jedná o veřejné zakázky, u kterých došlo k financování ze zdrojů EU. V souvislosti s odhalováním korupce byly taktéž zaznamenány korupční jednání v oblasti.

K nástrojům k detekci korupce je třeba zmínit, že dne 1. srpna 2023 nabyl účinnosti zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů a zákon č. 172/2023 kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů. Cílem uvedených právních předpisů je zajistit zaměstnancům možnost pro podávání oznámení o protiprávních jednáních, o kterých se dozvěděli v souvislosti se svým zaměstnáním či službou, a následnou ochranu v situacích, kdy jsou v souvislosti s tímto oznámením v zaměstnání či ve službě postiženi či znevýhodněni. Tato opatření mají sloužit nejen k ochraně potenciálních oznamovatelů protiprávního jednání, ale také k prevenci protiprávního jednání obecně.

K dalším nástrojům k detekci korupce je třeba taktéž zmínit, že v roce 2023 bylo taktéž očekáváno přijetí vládního návrhu zákona o lobbování (resp. zákon o lobbování a zákon o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o lobbování). Cílem předloženého návrhu zákona je zvýšení transparentnosti lobbistické činnosti a posílení veřejné kontroly v této oblasti. A zejména omezení korupce a klientelismu. Zřízením registru lobbistů a lobbovaných by měl být položen základ k zakotvení lobbování (lobbingu) jako legitimní činnosti, a též k jeho odlišení od lobbování netransparentního. Ukotvením informační povinnosti o lobbistických kontaktech jak na straně lobbistů, tak na straně zákonem definovaného okruhu lobbovaných osob dochází k posílení veřejné kontroly nad kontakty mezi veřejnými funkcionáři a zástupci zájmových skupin. Zavedení institutu lobbistické stopy u návrhů právních předpisů má prohloubit a usnadnit kontrolu veřejnosti nad legislativním procesem. Návrh uvedeného právního předpisu je v současné době v legislativním procesu.

Ve věci poškození zájmů Evropské unie jsou taktéž detekovány shodné a obdobné protiprávní jednání jako v předcházejících letech a to naplněním zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu

poškození finančních zájmů Evropské unie podle ust. § 260 trestního zákoníku. Jedná se o předložení nepravdivých nebo hrubě zkreslených dokladů na základě čehož jsou neoprávněně použity finanční prostředky pocházející z různých fondů Evropské unie. Nepravdivé údaje se často týkají fiktivních finančních částek za například stavební práce, IT služby a mzdové náklady.

V souvislosti s prověřováním a vyšetřováním trestné činnosti související s poškozením zájmů Evropské unie je třeba zmínit, že dne 20. listopadu 2017 vstoupilo v platnost nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení zmíněného Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO). Příslušné útvary Policie ČR a příslušné odbory NCOZ pod dohledem úřadu EPPO (od zahájení výkonu uvedeného úřadu), jak bylo uvedeno, zahájily a vedou řadu trestních stíhání v souvislosti s poškozením finančních zájmů EU.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

7. Vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti

Gestor: PČR/FAÚ

termín: průběžně

FAÚ

Uplatňování opatření v AML/CFT oblasti, jichž je Finanční analytický úřad (dále jen FAÚ) gestorem, bezpochyby přispívá k procesu řízení rizik souvisejících s podvody a korupcí při zabezpečování ochrany finančních prostředků, které jsou ČR poskytovány z rozpočtu EU. Mezi klíčové prvky těchto opatření náleží zákonná povinnost povinných osob⁴ z finančního i nefinančního sektoru podávat FAÚ hlášení podezřelého obchodu⁵. V následně prováděném šetření pak může při splnění zákonných podmínek FAÚ omezit na konkrétní dobu⁶ nakládání s finančními prostředky či jiným majetkem, u něhož existuje podezření, že se jedná o výnos z trestné činnosti nebo prostředky určené k financování terorismu.

Naplňování účelu AML/CFT opatření by nebylo možné jednak bez dohledové činnosti FAÚ⁷ nad opatřeními realizovanými povinnými osobami, tak také bez efektivní spolupráce s těmito subjekty zaměřené na sdílení informací k typologiím, trendům atd. Stejně tak patří mezi významné komponenty AML/CFT opatření spolupráce s partnery z bezpečnostního sektoru, OČVTŘ, daňové a celní správy a dalších.

V roce 2023 přijal FAÚ celkem 7114 oznámení podezřelého obchodu. Oproti loňskému roku se jedná opět o nárůst a to konkrétně o 16%. Z hlediska dynamiky se jedná o dlouholetý trend meziročního nárůstu o cca 10% až 20%. Za nárůstem stojí zvyšující se reporting povinných osob, do kterého se promítá vzrůstající počet bankami detekovaných podezřelých obchodů s vazbou na různé typy

⁴ § 2 z. č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen AMLZ)

⁵ § 6, § 18 AMLZ

⁶ § 20 AMLZ

⁷ § 35 AMLZ

zejména podvodných jednání a návazné legalizace výnosů z trestné činnosti. Stejně tak byl v roce 2023 zaznamenán nárůst počtu podaných trestních oznámení a to v celkovém počtu 995, což je 9% změna oproti předchozímu roku a dále i trestních oznámení se zajištěním finančních prostředků v celkovém počtu 751, což představuje nárůst o 14 % oproti předchozímu roku. Celkový objem zajištěných finančních prostředků dosáhl v roce 2023 částky 3,836 mld. Kč, přičemž i zde došlo k nárůstu oproti roku 2022, a to o 47 %.

Na celkovém počtu podaných trestních oznámení se obdobně jako v předchozím roce necelým procentem podílí ta, jež směřovala na podezření z korupce či zneužití dotačních prostředků EU. Detekovaná škoda se v těchto případech oproti předchozímu roku zvýšila, a to k částce 3,2 mld. Kč, z toho nejméně 1,9 mld. Kč bylo zajištěno. Šetřené případy se vztahem ke korupci a trestné činy související s dotačními prostředky EU byly často souběžně šetřeny i pro podvod a legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Trestná činnost související s veřejnými zakázkami, dotačními podvody nebo korupcí náleží mezi závažné zdrojové trestné činy pro praní peněz v ČR, a to ať už z pohledu jejich vysoké společenské nebezpečnosti nebo i s ohledem na značný objem nelegálních finančních prostředků, které generuje. Šetření těchto jednání komplikuje značná míra latence a sofistikovanost provedení, která často zahrnuje také zneužití sektorů právních a poradenských služeb.

PČR

V podstatné většině spáchaných trestných činů je motivem pachatele snaha získat majetkový prospěch. Z tohoto důvodu je problematika zajišťování a odčerpávání majetku v trestním řízení základem moderní prevence kriminality a trestní politiky státu. Trestněprávní nástroje umožňující zajištění a odčerpání majetku se v posledních letech stále více rozšiřují a zdokonalují, a to napříč členskými státy EU. Vedle toho je zajištění a následné odčerpání majetku jedním z důležitých nástrojů v boji proti organizovanému zločinu. Tato problematika se nevztahuje pouze k odčerpávání výnosů a nástrojů trestné činnosti, nýbrž i k otázkám spojených s ukládáním spravedlivých a účinných trestních sankcí. Z těchto důvodů se jedná o problematiku, jež je průřezová nejen pro většinu činností Policie ČR při odhalování a objasňování trestné činnosti, ale i státních zastupitelství a trestních soudů.

Podle statistiky zajištěného majetku, kterou vede Policie ČR, byl OČTŘ zajištěn v roce 2023 majetek **v celkové hodnotě cca 8,8 miliardy korun**, oproti roku 2022 se jedná o nárůst o cca 3,5 miliardy korun. Hodnota zajištěného majetku v trestním řízení na NCOZ v loňském roce činila poté částku ve výši přes 6,2 miliardy korun, což je cca 70 % celkové hodnoty zajištěného majetku. Je však k tomu zapotřebí doplnit, že zároveň došlo ke zrušení zajištění ve vztahu k majetku v celkové hodnotě cca 2,5 miliardy korun, kdy z toho hodnota 2,2 miliardy korun se vztahuje k NCOZ. Ke zrušení zajištění došlo v několika málo spisech, které souvisely s převodem rozsáhlých peněžních prostředků ze zahraničí. I přes tuto skutečnost, **lze dosažené výsledky za rok 2023 hodnotit jako vynikající.**

Náročnost při zpracování kauz se stále zvětšuje, a to zvláště pak u trestné činnosti hospodářského charakteru, např. zvyšující se objem zpracovávaných počítačových i jiných dat, přesun trestné činnosti do kyberprostoru, významná přítomnost zahraničního prvku, stíhání právnických osob, atd. Vedle toho pachatelé využívají sofistikovanější způsoby, jejichž prostřednictvím se snaží majetek skrýt před OČTŘ, např. převodem majetku na osoby blízké nebo tuzemské či zahraniční obchodní

korporace, vyčleněním majetku do svěřenského fondu nebo používáním virtuální měny či jiných alternativních platebních prostředků.

Vedle tradičně zajišťovaných peněžních prostředků na bankovních účtech či v hotovosti, nemovitostí, motorových vozidel, cenných papírů, elektronických zařízení či šperků a jiných cenností zajišťují OČTŘ čím dál častěji i jiné druhy věcí, např. majetková práva z rezervačních smluv na koupi bytu, pohledávky obviněného na výplatu platu, umělecká díla, investiční alkohol či virtuální měny (a to nejen BTC).

Úkol: plněn průběžně.

8. Snížení celkové rozpracovanosti případů, vytvoření prostoru pro vlastní vyhledávání

Gestor: PČR

termín: průběžně

Příslušnost NCOZ spočívá v šetření, prověřování a vyšetřování úmyslných trestných činů, k jejichž dozoru jsou příslušná Vrchní státní zastupitelství v Praze a Olomouci, a dále také trestných činů spadajících do věcné působnosti útvaru. NCOZ vznikla ke dni 1. srpna 2016 sloučením dvou útvarů kriminální policie s celorepublikovou působností, a to Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality SKPV a Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV. Ke dni 1. ledna 2017 byla schválena organizační struktura NCOZ, v rámci které byly vytvořeny jednotlivé sekce a jejich organizační články. Dále se NCOZ podílí na plnění úkolů Policejního prezidia České republiky. NCOZ je ve vymezeném rozsahu koordinačním, metodickým a kontrolním pracovištěm.

Opatření přijatá vedením NCOZ, jejichž dlouhodobým cílem bylo snížení zatíženosti útvaru plní svůj účel. Postupné snižování zatíženosti tak otvírá prostor k rozšíření kapacit ve vyhledávací činnosti útvaru.

Úkol: plněn průběžně.

9. Realizace mediální kampaně zaměřené na podporu boje proti korupci, především prostřednictvím oznamování protiprávního jednání

Gestor: MSp

termín: 31. 12. 2023

V rámci naplňování reformy „Ochrana oznamovatelů korupce“ zařazené do komponenty „4.3 Protikorupční reformy“ Národního plánu obnovy ČR a jako součást projektu „Zintenzivnění boje

proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“, který byl v rámci programu „Řádná správa“ podporován z Fondů EHP na léta 2014 až 2022 (<https://korupce.cz/projekt-zintenzivneni-boje-proti-korupci/>), byla v termínu 17. června 2023 až 28. července 2023 realizována mediální kampaň na podporu oznamování protiprávního jednání. Mediální kampaň proběhla na těchto webových zpravodajských portálech: idnes.cz, denik.cz, cnn.iprima.cz, reflex.cz, seznam.cz a novinky.cz. Banner byl dále umístěn i na odborném webu ceska-justice.cz. Mediální kampaň současně proběhla v rozhlasu na rádiu Blaník s celorepublikovým pokrytím, kde bylo odvysíláno 40 spotů v délce 45 s mimo reklamní blok rovnoměrně rozložených ve vysílacím čase 6 -18 hod. Bannery a spoty odkazovaly na webovou stránku mediální kampaně „whistleblower.cz“ (<https://whistleblower.justice.cz/>), která obsahovala další informace a případné oznamovatele a zájemce o další informace návazně směřovala na příslušnou webovou stránku Ministerstva spravedlnosti <https://oznamovatel.justice.cz/>.

Zaměstnanci Odboru střetu zájmů a boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti také ve sledovaném období průběžně odpovídali na množství dotazů obdržených k problematice ochrany oznamovatelů a jako řečníci vystupovali na desítkách tematicky zaměřených akcí (konference, školení, semináře, webináře) včetně těch mediálních.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

II. ADMINISTRATIVNÍ SPOLUPRÁCE V CELNÍCH VĚCECH

10. Aktivní účast na společných celních operacích

Gestor: GŘC

termín: průběžně

Celní správa České republiky se i roce 2023 aktivně zapojovala do společných celních operací přispívajících k řádnému dodržování celních předpisů v oblasti dovozu a vývozu zboží. Za nejvýznamnější společné celní operace z pohledu CS ČR lze považovat tyto akce:

Rok 2023 byl v oblasti společných celních operací (JCO) významně ovlivněn probíhajícím konfliktem na UA. V termínu od 17. 7. 2023 do 30. 11. 2023 se CS ČR aktivně účastnila operační fáze JCO týkající se sankcí proti Rusku (JOINT SANCTIONS ENFORCEMENT OPERATION). Operace byla zaměřená na zamezení/zmapování vývozu zboží, které může být využito v rámci ruského zbrojního komplexu, konkrétně šlo o zboží řazené v 9 položkách KN z kapitoly 85 - 854231, 854232, 854233, 851762, 852691, 853221, 853224, 854800. JCO byla organizována OLAFem. Zjištěné toky zboží byly zohledněny v rámci kontrolní činnosti CS ČR v oblasti sankcí.

Od 15. října 2023 do 15. června 2024 probíhá JCO zaměřená na nelegální přepravy úhořího monte. Úhoř evropský je v současnosti pokládán za kriticky ohrožený druh, z tohoto důvodu je vývoz úhoře říčního z Evropy a dovoz do Evropy od prosince 2010 pozastaven. Přesto vysoká poptávka v Asii podporuje obchodování na černém trhu. Po příjezdu do Asie se úhoři vykrmují na farmách a dále se zpracovávají na filety. Kromě toho, že je část takto vyrobeného úhořího masa prodávána v Asii, vrací se na evropský a americký trh pod podvodnými deklaracemi. Umělý odchov na farmách není možný

bez odchytnu úhořího monte ve volné přírodě, a právě proto je tato činnost pro populaci úhoře tak devastující. Výsledky budou zveřejněny po ukončení JCO.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

11. Zajištění plnění úkolů vyplývajících ze Zpráv vzájemné spolupráce vydaných OLAF

Gestor: GŘC

termín: průběžně

Oddělení 213 - TARICu a kvót Generálního ředitelství cel koordinuje na národní úrovni případy zpráv vzájemné spolupráce, které jsou na základě Nařízení 515/97 vydávány Evropským úřadem pro boj proti podvodům OLAF. Zprávy vzájemné spolupráce, v praxi označované jako MA zprávy jsou zaměřeny zejména na ochranu finančních zájmů EU, v některých případech pak také na dodržování předpisů týkajících se dovozu výrobků podléhajícím zákazům a omezením.

Hlavní přínos pro celní správy ve spolupráci s OLAF spočívá v kompetenci tohoto úřadu vykonávat mise ve třetích zemích. Na základě těchto misí následně dochází k prokázání obcházení celních předpisů a krácení zejména antidumpingových cel ve značném rozsahu. Při odhalování celních podvodů bývají zprávy z misí OLAF považovány za klíčový důkaz svědčící o obcházení celních předpisů.

OLAF – doměření v Kč						
Případ	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Doměření po zprávách z misí	7 969 376	1 981 229	66 262 934	4 459 601	0	7 967 178

V roce 2022 nedošlo k uzavření kontrol po propuštění zboží, kde by byly získány důkazy v rámci zpráv z misí OLAF.

V roce 2023 došlo ke zvýšení částek dodatečně doměřeného celního dluhu v důsledku zpráv z misí OLAF. Meziroční nárůst doměřeného celního dluhu byl způsoben zejména provedením úspěšných kontrol po propuštění zboží týkajících se obcházení antidumpingového cla při dovozu čínských elektrokol s nesprávně deklarovaným původem z Turecka a čínských hliníkových fólií s nesprávně deklarovaným původem z Vietnamu.

Množství MA zpráv koordinovaných SO 073						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
44	50	67	69	57	51	56

Určitě je v této souvislosti důležité připomenout, že od 1. 6. 2021 zahájil svoji činnost Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO). Má pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující rozpočet EU, mezi něž patří:

- podvody;
- korupce;
- praní peněz;
- přeshraniční podvody v oblasti DPH.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

III. PROVĚŘOVÁNÍ A VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÝCH ČINŮ SOUVISEJÍCÍCH S DOTAČNÍMI PROSTŘEDKY EU

12. Vypracování metodického pokynu a přijetí odpovídajících personálních a organizačních opatření, včetně zpracování povinných vzdělávacích programů orientovaných na problematiku boje proti zneužívání finančních prostředků z fondů EU pro policisty působící na tomto úseku

Gestor: PČR *termín: průběžně*

V rámci své činnosti NCOZ poskytuje metodickou a odbornou pomoc ostatním policejním orgánům v trestních věcech spadajících do působnosti útvaru. V oblasti odborného vzdělávání policistů, která je jednou z hlavních oblastí Strategie vlády v boji proti korupci, NCOZ zajišťuje přednášky prostřednictvím pracovníků odboru mezinárodní spolupráce a metodiky. Ty se týkají problematiky trestné činnosti, která je prošetřována v kompetenci NCOZ a problematiky mezinárodní spolupráce na jednotlivých odborech a expoziturách NCOZ, na krajských ředitelstvích a územních odborech Policie ČR.

NCOZ v roce 2023 v návaznosti na spolupráci úřadem EPPO zorganizoval několik školení pro zástupce všech organizačních článků Policie ČR, která měla za cíl posílit spolupráci s úřadem EPPO. Školení se zúčastnil jak evropský žalobce, tak delegovaní evropští žalobci za ČR. V současné době NCOZ organizuje pro policisty další školení, která jsou zaměřena na výkon pravomoci úřadu EPPO. Školení se budou konat opět za účasti evropského žalobce úřadu EPPO.

NCOZ dále posiluje materiální a personální kapacity (systemizace, financování včetně odměňování, vzdělávání) v oblasti boje proti hospodářské trestné činnosti (zahrnující korupční trestné činy), včetně odhalování a objasňování korupce s mezinárodním prvkem ze strany policejních orgánů a spolupráce mezi státy při jejím postihu. Dále pokračuje v činnosti pracovní skupiny - protikorupční vzdělávání.⁸

NCOZ průběžně zajišťuje školení pro policisty krajských ředitelství a územních odborů Policie ČR i formou kurzů celoživotního vzdělávání na Policejní akademii ČR v Praze. Tématem těchto školení je oblast problematiky boje proti zneužívání finančních prostředků z fondů EU a korupce.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

⁸ Činnost pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání je v gesci Ministerstva spravedlnosti.

13. Zajištění náhledu do příslušných informačních systémů spojených s bojem proti zneužívání finančních prostředků z fondů EU

Gestor: PČR

termín: průběžně

S ohledem na příslušné normy má policejní orgán NCOZ přístup do databází, které umožní policejnímu orgánu získávat důležité informace pro vyhledávání a dokumentování trestné činnosti spojené se zneužitím finančních prostředků z fondů EU. Jedním z využívaných analytických nástrojů je „Arachne“, který vytvořila a provozuje sama EU. V databázi Arachne jsou informace k projektům podpořeným dotacemi EU, včetně informací o všech právnických osobách, které získaly veřejnou zakázku financovanou z prostředků EU. NCOZ pro svou činnost taktéž využívá další informace získané z veřejných zdrojů.⁹

Podle příslušného zákona¹⁰ zajišťuje finanční správa veřejnoprávní kontrolu při poskytování jakékoliv státní podpory (včetně podpory, která je následně refundována z fondů EU). Generální finanční ředitelství v současné době spravuje veřejný informační systém Registr dotací (IS ReD). Tato databáze obsahuje údaje o všech dotacích, návratných finančních výpomocích a dalších podobných transferech poskytovaných ze státního rozpočtu, státních fondů, státních finančních aktiv a Národního fondu (včetně evropských dotací) a jejich příjemcích. NCOZ využívá informace, taktéž z tohoto registru.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

14. Průběžné zpracovávání analýzy informací a monitoring veřejných zdrojů

Gestor: PČR

termín: průběžně

Monitoring veřejných zdrojů a analýza informací se na NCOZ z dlouhodobého hlediska jeví jako klíčová činnost v souvislosti s odhalováním, prověřováním a vyšetřováním trestné činnosti. NCOZ učinila mnoho kroků ke zlepšení této oblasti. Zejména došlo k nárůstu počtu pracovníků v rámci NCOZ, kteří jsou zaškolení a lektorováni ze strany analytického pracoviště útvaru.

Úkol: splněn/plněn průběžně.

IV. SPRÁVNĚ-PRÁVNÍ OBLAST OCHRANY FINANČNÍCH ZÁJMŮ EU

⁹ Jedná se například o informace získané v rámci Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020.

¹⁰ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

15. Zpracování informačního materiálu o síti AFCOS

Gestor: MF

termín: 31. 12. 2023

Centrální kontaktní bod (CKB) AFCOS připravil informační materiál o struktuře a nastavení sítě AFCOS v České republice. Vyšel tak vstříc potřebě rozšířit povědomí o úkolech této sítě a subjektech zapojených do systému ochrany finančních zájmů EU v České republice. Informační materiál byl vytvořen ve dvou verzích, jednak pro přímé prohlížení na webu a pak také ve verzi pro potřeby tisku. V této tiskové verzi jsou zkrácené hypertextové odkazy uvedeny ve formě plných webových odkazů. Materiál je k dispozici na webu MF <https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/cinnost-ckb-afcoss/2024/infomaterial-afcoss-55003> a rovněž na Share Pointu CKB AFCOS.

Úkol: splněn.

16. Zasazení se o co nejrychlejší přijetí návrhu zákona o spolupráci ČR s Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)

Gestor: MF

termín: 31. 12. 2023

Návrh zákona o koordinaci spolupráce s Evropským úřadem pro boj proti podvodům a doprovodného zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o koordinaci spolupráce s Evropským úřadem pro boj proti podvodům, byly po schválení ve třetím čtení v PSP ČR následně dne 25. ledna 2023 schváleny Senátem. Prezident republiky zákony podepsal dne 1. února 2023. Oba zákony vstoupily v platnost dne 10. února 2023 a nabyly účinnosti dne 1. dubna 2023 jako zákon č. 34/2023 Sb., resp. zákon č. 35/2023 Sb.

Úkol: splněn.

17. Aktualizace Národní strategie na ochranu finančních zájmů EU

Gestor: MF

termín: 31. 12. 2023

V průběhu roku 2023 byl ve spolupráci s jednotlivými gestory odpovědnými za příslušné oblasti ochrany finančních zájmů EU připraven aktualizovaný text Národní strategie na ochranu finančních zájmů EU včetně příloh. Návrh aktualizované Národní strategie zohlednil nové právní předpisy jak na evropské, tak i na národní úrovni, související zejména s programovým obdobím 2021–2027. Dále byla v návrhu reflektována situace, která vznikla v reakci na krizi způsobenou pandemií COVID-19 a na její

ekonomické dopady na úrovni EU a ČR, jmenovitě Nástroj pro oživení a odolnost, resp. Národní plán obnovy.

Materiál byl v listopadu 2023 předložen do zúženého mezirezortního připomínkového řízení, finálně schválen gestory v prosinci 2023 a následně podepsán ministrem financí. Po podpisu byla Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie zveřejněna na internetových stránkách Ministerstva financí na odkazu <https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/narodni-strategie-na-ochranu-financnich-zajmu-eu>, s účinností od 1. ledna 2024, a o jejím aktuálním znění byly informovány subjekty implementační struktury v České republice.

Úkol: splněn.

ZÁVĚR

V roce 2023 se, podařilo zcela splnit/plnit všechny úkoly stanovené v Akčním plánu.

Na řadě úkolů je nutné pracovat průběžně. Některé úkoly bylo třeba, s ohledem na změněnou situaci, modifikovat.

Po odsouhlasení s garanty plnění úkolů za příslušné oblasti, bude vydán Akční plán pro rok 2024, který bude následně zveřejněn na webových stránkách MF, na adrese <https://www.mfcr.cz/cs/zahranici-a-eu/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/narodni-strategie-na-ochranu-financnich-zajmu-eu>.